
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תולדות הלשון העברית: מראשיתה עד סוף תקופת האמוראים -
25231

תאריך עדכון אחרון 23-10-2025

2 HU Credits:

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: הלשון העברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס:

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' עדינה מושבי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: adina.moshavi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שלישי 12:15 - 13:15

מורי הקורס:
פרופ עדינה-לאה מושבי

תאור כללי של הקורס:
סקירה של התפתחות הלשון העברית החל מהפרוטו שמית, לשון המקרא על כל מסורותיה, וכלה בלשון חז"ל (לשון התנאים ולשון האמוראים).

מטרות הקורס:
סקירה סינכרונית ודיאכרונית של הלשון העברית

תוצרי למידה
בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
- להתחקות אחרי התפתחות השפה העברית עד לשון האמוראים.
- להבין את השינויים בשפה לאור אירועים היסטוריים והתפתחויות לשוניות טבעיות.

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 1 עברית בהקשר של השמיות
- 2 ראשיתה של העברית וראשית האלפבית
- 3 תורת ההגה של לשון המקרא
- 4 מערכת הפועל בלשון המקרא
- 5 סוגות ותקופות בלשון המקרא
- 6 בן סירא ומגילות קומראן
- 7 המסורה למקרא
- 8 לשון התנאים
- 9 איגרות בר כוכבא
- 10 לשון האמוראים
- 11 חזרה

חומר חובה לקריאה:

1. יהושע בלאו, תורת ההגה והצורות של לשון המקרא, ירושלים: האקדמיה ללשון העברית, תש"ע, עמ' 5-14.
2. שמואל אחיטוב, הכתב והמכתב, מהדורה שנייה, ספריית האנציקלופדיה המקראית, ירושלים:

-
- ביאליק תשע"ב, עמ' 10-1
3. יהושע בלאו, תורת ההגה והצורות של לשון המקרא, ירושלים: האקדמיה ללשון העברית, תש"ע, עמ' 22-33, 71-94.
4. פסברג, מבוא לתחביר לשון המקרא, 69-89
5. כדורי, י', "שירת המקרא - הא כיצד?", בתוך ספרות המקרא: מבואות ומחקרים, כרך א', עורכת צפורה טלשיר, יד בן צבי, ירושלים תשע"א, עמ' 287 - 306
6. הורביץ, א', "מוקדם ומאוחר בלשון המקרא: טיבה ואופייה של העברית המקראית המאוחרת", בתוך אסופות ומבואות בלשון: פרקים בעברית לתקופותיה, אסופת זיכרון לשושנה בהט, עו' משה בר אשר, האקדמיה ללשון העברית, ירושלים, תשנ"ז, עמ' 15 - 28
7. ישראל ייבין, "ניקודים" ו"טעמים", לשוננו לעם מ-מא, קובץ לשנת הלשון, תשמ"ט-תש"ן, 112-124
8. יוסף עופר, המסורה למקרא ודרכיה: פרקי מבוא, ירושלים: מאגנס וברלין/בוסטון: Gruyter de, 2022, עמ' 3-20
9. משה בר-אשר, "לשון חכמים: דברי מבוא", בתוך מחקרים בלשון חכמים, כרך א: מבואות ועיוני לשון, אסופות ד, ירושלים: ביאליק, תשס"ט, 3-30
10. אורי מור, עברית יהודאית: לשון התעודת העבריות ממדבר יהודה בין המרד הגדול למרד בר כוכבא, ירושלים: האקדמיה ללשון העברית תשע"ו, 1-22

חומר לקריאה נוספת:
ינתן במהלך הקורס

מרכיבי הציון הסופי:
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %

מידע נוסף / הערות:
Dept. of Hebrew Language
Hebrew University of Jerusalem, Mt. Scopus